

ծագոյն մասն կը վերաբերէր մուրացիկներու, ոճրագործներու և տարափոխիկ հիւանդութենէ մեռնողներու և որ զարմանալին է, բարձր դասու կանայք չեն վարանիր գործածելու այս մագերն:

—Ռուսիոյ Միշէլ Միխայիլովիչ մեծ դուքսը Զուիցերիայէն Փարիզ հասեր է երեքշաբթի առաւօտ: Միշէլ Միխայիլովիչ մեծ դուքսն Զարին հօրեղբօր Միշէլ Նիքոլայի վիչ մեծ դքսին որդին է, սպայակոյտի հարկւրակետի աստիճան ունի և Ռուսիոյ կայսեր թիկնապահն է. մի քանի օրէ ի վեր ծանուցուած էր թէ Փարիզ պիտի երթայ և մամուլն մասնաւոր կարեւորութիւն մը տրուած էր այս ուղեւորութեան և կըսուէր թէ Միշէլ մեծ դուքսը կարեւոր պաշտօն մը ունի ի Ֆրանսա. սակայն մեծ-դուքսն միայն իւր հաճոյից համար կը կատարէ այս ուղեւորութիւնն և մի քանի օրէն ալ Փարիզէ Պարիզ պիտի երթայ ուր պիտի անցունէ աշունը:

—Գերմանիոյ Կայսրն հոկտ. 1 սկիզբները Վիէննա պիտի երթայ՝ ուր պիտի մասնակցի Աւստրիոյ Կայսրէ կողմէ կազմակերպեալ որսորդութեանց. միւս հրաւիրեալք են Կալէսի իշխանը, Սաքսի թագաւորն Սաքս-Գոթա-Կոթայի Դուքսն և Գաւիերայի Լեոփոլտ իշխանն. որսորդութիւնն պիտի տեւէ դեղիս շաբաթ մը:

—Պրուսիէ կը գրեն թէ Շուտացի Վէսթմարք երկրախոյզն մտադիր է Կեդրոնական Ամերիկէն ճեղքել անցնի, միայնակ և առանց որեւէ բռնան. կը հաշուէ թէ այս ուղեւորութիւնն ամիս մը պիտի տեւէ:

—Վիլհէլմ Կայսր սեպտ. 1ին զօրահանդէս մը կատարել տրուած է Թէմբէլհոֆի ռազմափորձերուն դաշտին վրայ, հետեակ զօրաց այն երկու դունդերուն որք Նասայի ծննդեան տարեդարձին առթիւ Պերլին կոչուած էին իբրեւ պահակ զօրք. հանդէսէն յետոյ կայսրն, իւր զօրապետներէն չըջապատեալ, երկու դունդերուն մէջտեղ կեցաւ և հակիրճ բանախօսութեամբ մ'իւր գոհունակութիւնն յայտնեց անոնց շարժմանց և քաջարի ընթացից նկատմամբ, Ն. Վեհմարշալիս իւր խօսքը վերջացուց հետեւեալ կերպով.

«Պերլին բարի գալուստ կը մաղթեմ ձեզ, ուր որ կոչուած էք իբրեւ պահակ զօրք. մայրաքաղաքին մէջ ցոյց տուէք թէ Պրատէպուրկի երկրին ճշմարիտ զաւակներն էք. միաք բարեալ, ազաւթ. երթաք բարեալ, վեհափառ տէր, պատասխանեցին արտանց երկու դունդերու զօրքերն:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

Այս աւուր Թ. Հագիգաթի մէջ հետեւեալ կը կարգամք.

«Ստոյգ աղբիւրէ կիմանամք թէ Վեհ. Սուլթանն հրաման քրած է որ ըստ ինդրանաց Յունաց և Հայոց Պատրիարքարանաց՝ իրենց նախնի առանձնաշնորհումներն քննելու համար յանձնաժողով մը կազմուի ընդ նախագահութեամբ գաւառական և կրօնական գործող նախարար Վսեմ. Րիզա փաշայի. յանձնաժողովն պիտի բաղկանայ օսմ. արշիպիղագոսի նախկին կուսակալ Վսեմ. Սալա փաշայէ, արտաքին գործող նախարարութեան խորհրդական Վսեմ. Յարութիւն փաշայէ արքունի դիւանատան Պէյլիքի Վսեմ. Բաշիֆէֆէ և կրօնական գործող տնօրէն Զիլէր պէյէ. այս յանձնաժողովն այսօր ի նիստ պիտի գումարի գաւառական գործող պաշտօնատան մէջ և պիտի ձեռնարկէ իր պաշտօնին»:

Երէկ ծանուցած էինք թէ՝ Դատական գործող նախարարութիւնը Ազգ. Պատրիարքարան վերադարձուցեր է Համադոմար ժողովոյ կողմէ մատուցեալ տեղեկագիրն:

Ամեն Ս. Պատրիարքարան յատուկ դրով մը դարձեալ գաւառական գործող նախարարութեան զրկեց իշխալ տեղեկագիրն, եւ կիւրակէ օրն Դատարարութեանը, երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Քաղ. Ժողովոյ Ազն. Ատենայի տին և անդամաց ոմանց հետ:

Պատր. Փոխանորդ Գեր. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. հիւանդութեան պատճառաւ երէկ չկրցաւ ի Պատրիարքարան գալ:

Ն. Գերապատուութեան առժամայէն տեղակալեց երէկ Արթ. Տ. Յովհաննէս Ծ. Վրդ. Արշարունի:

ԱԶԴ

Թօփ-գարու Թարքէճիկի թաղը Փօսթայի ճատտէն 217 կանգուն գետնին վրայ կառուցուած 27 թիւ փայտաշէն տունը որ երկու յարկ ունի. օրուն մէջ կայ 5 սենեակ, 2 խոհանոց, մի ջրամբար և 1 հօր, իշխալ տունը թուականէս սկսեալ 30 օր պայմանաւ աճուրդի դրուած է. իշխալ տունն ով որ կուղէ դռնել կիւրակէ առաւօտները ժամը 2էն մինչեւ 5 կրնայ խորհրդարան ներկայանալով պէտք եղած խորհրդակցութիւնները ընել:

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՏՐԻԱՐԿԱՐԱՆԻ

Խաղիւղի Ն. Շահնաշար վարժարանի շէնքն վարչական որոշմամբ ի վաճառ հանուած ինքնելով, ըստ օրինի աճուրդի դրուած են թէ՛ շէնքն դեռնով հանդերձ ամբողջապէս և թէ՛ գետնին ու շէնքին նիւթերն (էնկազ) զատ զատ:

Գնելու փախաքողք կը հրաւիրուին բաց ի կիւրակէ և տօն օրերէն ամէն օր ժամ 4էն 10 ներկայանալ յԱզգ. Պատրիարքարան Անցագրատան Տեսուչ Բլատեան Սեպուհէ Էֆէնտիի, կամ ամէն օր առաւօտներն Խաղիւղի Ս. Եկեղեցւոյ թաղական խորհրդարանն (61) վաթսու և մէկ օրեայ պայմանաժամու մէջ՝ այսինքն մինչ տարւոյս հոկտ. 24րդ օրն, յորմէ վերջ պիտի կատարուի վաճառման վերջնական գործողութիւնն:

(ԿՆԻՔ)

3—3

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

Սանիյէ Միւթէմայիդի աստիճան տրուեցաւ Բ. Դրան արձանագրութեանց դիւանի քարտուղարութեանը ի վերջոյ իր և Պէհա պէյի օրն:

Սանիյէի երրորդ աստիճան տրուեցաւ Բ. Դրան հեռագրական դիւանի քարտուղարութեանը Մուստաֆա Էֆ.ի. Եպարքոսական թղթակցութեան դիւանի քարտուղարութեանը Հալիմ պէյի և Տիարպէրիի հաշուաւարութեան դեր-տնօրէն Մուստաֆա Էֆ.ի. Գաղատիոյ նահանգին տէֆթէրտար անուանեցաւ քաղաքապետութեան ճրդ չըջանակի նախորդ քննիչ Մէհմէտ Էֆէնտի:

Վանայ տէֆթէրտար անուանեցաւ Բիթլիս պէյ, նախորդ տէֆթէրտար Դարասիլ:

Բաղէշի տէֆթէրտար անուանեցաւ Եւգոնիոյ հաշուակալ Զիհնի Էֆէնտի:

Դրդ. կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Կայս. անձնական գանձուն թարգմանիչներէն Հագիլը և Սայիտ Էֆէնտիներու և Դրդ. կարգի Մէհմէտիյէ նոյն դիւանի քարտուղարներէն Հիւսէյն պէյի:

Ա. կարգի Մէհմէտիյէ պատուանշան իտալական կառավարութեան ծերակոյտի անդամներէն և համբաւաւոր բժիշկ տօրթ. Սէմսուլի:

—Երէկ բարձր Մեծեպարքոն և գաւառական գործող Վսեմ. նախարարն Կայս. պալատ երթալով Վեհ. Սուլթանի ինչ ինչ հրամաններն ստացան:

—Հաշակաւոր Գուրդ Պէտէր խան փաշայի որդւոց ձերբակալման նկատմամբ մեր ստացած վերջին տեղեկութեանց, նախելով

այս վերջնոց միայն երեքնին որ ոստիկանութեան հսկողութեան ներքեւ գտնուելով, ժամանակ մ'ի վեր անյայտ եղած էին և որ ձերբակալուած են Տրապիզոն մէջ և ոչ թէ ի Կարին:

—Գերմանական դեսպան Պատուիր ինչի Բ. Դուռն երթալով, տեսակցութիւն մ'ունեցաւ Բարձր. Մեծ Եպարքոսին արտաքին գործող Վսեմ. նախարարին հետ:

Պիւծիոյ և Հոլանտայի գործադատարք և օտար դեսպանատանց ոմանց թարգմանք նոյնպէս Բ. Դուռն երթալով յաշորդարար տեսակցեցան Բարձր. Մեծ Եպարքոսին հետ:

—Հնախնի նկատմամբ երթալ Հիճազէ որ և է տեղեկութիւն հասած չէ. Կերեւի թ. հիւանդութիւնն բոլորովին անհետանալու վրայ է:

Աղեքսանդրիայէ ուղղեալ հեռագիրք կը ծանուցանեն թ. Եանպուլէն եկող ուսումնորաւորական վիճակը լաւ է, և դարանթիւն սպասող բազմաթիւ ուսումնորաց վիճակն ևս բարելոքիլ սկսած է:

Ասիական դաւառներէ և զոհացողիչ լուրեր կ'առնուին Հնախնի ծագած տեղերն ժամանակէ մ'ի վեր որ և է մահ պատահած չէ:

—Մօնթէօն Օրիանթալ երէկ թուով յօդուած մը հրատարակեց «Յէրուսալէմ մուտքը» վերնագրով, յորում կրէ թէ կառավարական պաշտօնատանց ծախուց վրայ երեսուն առ հարիւր զեղջ մ'ընելու և հաւասարակշռութիւն գոհացրելու համար միացեալն դաւառաց ծախքէն զեղջիւն նկատմամբ լրագրաց տուած լուրն ըստուգութեան կարօտ է:

Այս զեղջեր, կը յաւելու իշխալ թերթն ոչ թէ պաշտօնէիլ ամալմոյակներէն և կամ զանազան պաշտօնատանց յատկացեալ դումարէն պիտի ըլլայ, այլ թերեւս Սպարապետութեան, ժովային նախարարութեան, և թերեւս զանօթարանի վերատեսչութեան երմոացոյցներու բացառիկ ծախքերէն:

—Իւսկիւտարի երկաթուղւոյ զմին նկատմամբ Վսեմ. Պաշայ փաշայ և Պ. Գոլասի կողմէ ներկայացեալ ծրագիրք ընդունուած և Կայսերական հրամանն ելած է:

Յիշեալ գիծն Իւսկիւտարէ պիտի երկարի մինչեւ Էրէյլի անտի մինչեւ ի Պոլս. արտօնատէր Պ. Գոլաս պարտաւոր է առաջին մասն շինելու, իսկ երկրորդին շինութիւնն իւր կամաց թողուած է որուն պիտի ձեռնարկէ յետնախնական քննութեանց:

—Նկատելով որ Հայոց եւ Յունաց հիւանդանոցներու մեռնողներն իրենց տան մօտակալ եկեղեցին տարուելով արարող

դուրսն կատարելու համար առանց նախապէս ինչ հիւանդութենէ մեռած լինելն հաստատուելու եւտի-Գուլէի դռնէն ներս անցունելն ներկայ եղանակին մէջ անպատեհ է: Ներքին դործոց նախարարութիւնն որոշմամբ յատուկ յանձնաժողովոյ առ այս պէտք եղածն ի գործ դնելու համար հրահանգներ տուած է որոց որ անկ է:

—Ապահովութեան անուակի բոլոր անդամք, երէկ իրենց հրաժարականներն մատուցին առևտրական նախարար Բայիֆ փաշայի:

—Վեհ. Սուրբան. Իմթիյազ պատուանշանի չքադրամը շնորհած է իւր թիկնապահներէն տեղակալ - դնդապետ Թալաթ պէյի:

—Մայրաքաղաքիս իտալական դաղթականութիւնը շարաթ գիշեր Բերայի արեւելեան տնակներէն մէջ չքեղ հացկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ Տօթ. Սէմ-մօլաի: Դեսպանատան Ա. թարգմանն և ընդհանուր հիւպատոսն ինչպէս նաև բոլոր իտալացի երեւելիք ներկայ էին:

Դեսպանատան Ա. թարգմանն Տօթ. Սէմմօլաի կենաց համար բաժակ առաջարկեց որուն պատասխանեց Տօթ. Սէմմօլա իտալական հպատակաց և արքայական գերդաստանին համար բաժակ առաջարկելով:

—Բիթաթ պէյի սպանութեան դործին վերաբերեալ քննութիւնը և հարցութիւնք աւարտած և թղթերն եղեռնադատատեխին յանձնուած են: Ոճրագործք մօտ օրէն պիտի դատուին հրապարակաւ:

—Սէլանիկէն առնուած վերջին տեղեկութեանց նայելով հրդեհը ծագած է գիշեր ժամանակ գինւոյ վաճառականի մը խանութէն: Թէև անմիջական օդնութիւնը հասած են սակայն «վարտա» բռնած հոգն որ սաստկութեամբ կը փչէր, հրդեհըն արծարծեր և զանազան ճիւղերու բաժներ է:

Տեղւոյն իշխանութիւնը նախնական քննութիւն մը կատարած են ուրկէ կը յայտնուի թէ այրած չէնքերու թիւն երեք հազարի կը բարձրանայ, այս չէնքերու մէջ են, անգլիական և Յունաստանի հիւպատոսարանք Այա-Սօֆիայի մեծ մզկիթն Յունաց առաջնորդարանը և այլ բազմաթիւ քարայէն ապարանքներ:

Եղած վնասն 800000 ոսկոյ կը հասնի, որոց մէկ չորրորդն միայն ապահովագրեալ էր այրած մարդոց թիւն դեռ վերջնապէս ըոշուած չէ:

Ամբողջ քաղաքն թշուառութեան ողբալի տեսարան մը կը ներկայացնէ հաց և դաւաթ մը չուր մեծ դժուարութեամբ ձեռք կը բերուի:

Քաղաքապետութիւնն Յիւլուս վարձած է որք գիշեր ցերեկ հաց կը հանեն հրկիզելոց համար:

Կըլտմք Թէ Պուլկարաց Գեր-էկզալքն երեք հարիւր ոսկոյ դուամբ մը զրկած է ի նախտ հրկիզելոց:

—Մաքրեք՝ օրի Ձէթիկիք կոչուած տեղն գտնուած կրի հոր մը, անձրեկ ջրէ լեցած բլլալով, թաղեցինքնն Ռուբէն անուն հայու մը 5 տարեկան տղան անգիտաբար մէջն ինկաւ, դրաջիք օդնութեան հասնելով տղան ազատեցին բայց դուրս հոնուելէ անմիջապէս վերջն մեռաւ:

—Շարաթ գիշեր տեղացող անձրեւն ու կարկուտն, բոլորովին աղքատութեան մատնած է: Գարթալի ժողովուրդեան միակ ապրուստն իրենց այլ ինչերն են որոնք ջրերու հեղեղէն աւերակ դարձած են անցեալ գիշեր:

Դիւղացուց տուններն ալ մեծ մասամբ վնասուած, և խել մը անասուններ ալ խեղդուած են: Կըլտմք Թէ տեղացիք կը պատրաստուին հանրագործ մը Վեհ. Կայսեր գլխութիւնը հրաւիրել ի կենց դժբաղդ վիճակին վրայ:

—Երէկ էյուպի բարձանց վրայ դիակ մը գտնուեցաւ որ մարմնոյ վրայ վերքեր կը կրէր: Եւ քննութեան հաստատուեցաւ որ իշխալն արքունի Նաւարանին գործաւորներէն Սերաստացի Մէհմէտ անուն անձ մ'է:

ԱՁԴ

Հայրենիք՝ ասկից վերջ պիտի ծախուի նաև, ի Բերա կալաթա Սէրայի դիմացն ու մեծ փողոցին վրայ գտնուող, բոլոր ծխափաճառաց խանութները:

ԴՐԱՄԱՆ

ՀԱՄԱԹԻՈՅ ՊՅՈՅԱ

27 Օգոստոս

1 օնս	երէկ ամենէն բարձր	21	42
"	"	վար	21
"	"	գոցուեցաւ	21
"	այսօր ժամը 6 ին	21	08
Տախիլէ		60	28
Երկաթուղի		79	75
Թրամվայ	5 Կիրա	10	22
Լօնտրա 7 Սեպտ.		19	40
Բարիզ	"	16	70

ՆԵՐՔԻՆ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

ԱՁԴԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ

—

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ ԱՇԱԿԵՐՏԱՅ

(Զար. երկիկի քիւնէն եւ վերջ)

Բ. Վարժարանին մէջ մաքուր հայերէն լեզուով խօսիլ. անվաշիկ կամ նախատական խօսք չը հանել իրենց բերնէն. աշակեր-

տաց հետ քաղաքավարութեամբ վարուիլ. և բարեկրթութեան օրինակ լինել նոցա. բարի խրատներ տալ աշակերտաց: Նոցա աղգային կրօնական և բարոյական պարտականութիւններն միշտ իշխեցնել:

Գ. Եթէ աշակերտաց մէջ անմաքուր կամ հիւանդ գտնուի, անմիջապէս իւր տունը վերադարձնել:

Դ. Ժամանակացոյցին տրամադրութիւնները ճշգիւ գործադրել:

Ե. Դպրոցական զբաղմանց միջոցին աշակերտներն ուրիշ որ եւ է գործով չզբաղեցնել, եւ մանաւանդ անձնական ծառայութեան չպարտաւորեցնել:

Զ. Ննջեցելոց յուղարկաւորութեան եւ հարսանեաց հանդէսներու չլրկել աշակերտներն յերգեցողութիւն:

Յօդ. 20. Դաստիարակը կամ վարժուհին պարտի ունենալ:

Ա. Տուամբ աշակերտաց ներկայութեան:

Բ. Տուամբ պաշտօնէից ներկայութեան:

Գ. Տետր գիտողութեանց:

ՍՊԱՍԱՌՈՐ

(Տնտես եւ ճանապարհ)

Յօդ. 21. Սպասաւորք պարտին:

Ա. Վարժարանի մաքրութեան հոգ տանիլ:

Բ. Վարժարանին կարասեաց պահպանութեան հսկել:

Գ. Ամէն առաւօտ երկու տեղէ ուսանողներն առաջնորդել ի վարժարան, եւ իրիկուններն ալ ի տուն:

Դ. Թոյլ չտալ որ աշակերտք վարժարանին բակին մէջ կամ ուրիշ կողմեր դեպքին:

Ե. Ուսուցչաց եւ դաստիարակաց հրամանները կատարել:

Զ. Կիւրակէ և տօն օրեր եկեղեցւոյ բակին մէջ հսկել տրգայոց վրայ, ինչպէս նաև փողոցներու եւ զբոսավայրերու մէջ չըլելով անվայել ընթացքի մէջ գտնուող աշակերտաց եթէ հանգիստին, նոցա անունները ծանուցանել հետեւեալ օրը տընօրէնին կամ ընդհանուր դաստիարակին: Սոյն հսկողութիւնք պիտի ըսեն նաև արձակուրդի օրերն:

Վարձատրութիւնք եւ Պատիժ

Յօդ. 22. Վարժարանաց մէջ աշակերտաց ստացած վարձատրութիւնքն են:

1. Պատուանիշ:
2. Հրապարակային դովբոս եւ պատուոյ տախտակի վրայ անուն արձանագրութիւն:
3. Գոհունակութեան նամակ առ ծնողս:
4. Մրցանակ:
5. Բարձրագոյն վարձատրութիւն:

Յօդ. 23. Երբ աշակերտ մը իւր վարուց եւ ամէն ուսմանց մէջ չարունակ չորս կամ հինգ նիշ ստացած լինի նոյն շաբթուան մէջ, մէն մի ուսմանց համար մի պատուանիշ կատանայ, նոյնպէս իր վարուց համար:

Յօդ. 24. Երբ աշակերտ մը 23 պատուանիշ ստացած լինի, հրապարակային դովբոս կը լըսէ, եւ անունը կարճանագրուի պատուոյ տախտակին վրայ՝ մինչեւ մէկ ամիս մնալու պայմանաւ:

Յօդ. 25. Երբ աշակերտ մը 50 պատուանիշ ստանայ, գոհունակութեան նամակ կ'ուղղուի առ ծնողսն:

Յօդ. 27. Երբ աշակերտ մը 10 պատուանիշ կամ երկու գոհունակութեան նամակ ստանայ նոցա փոխարէն մրցանակ (գերք) մը կը տրուի նմա Տնօրէնին կամ ընդհանուր դաստիարակին կողմէ, ի ներկայութեան թաղական Խորհրդոյ:

Յօդ. 27. Երբ աշակերտ մը իւր ուսման ընթացքն յաջողապէս աւարտելով Ուսումնական Խորհրդոյ սահմանած տարեկան ընդհանուր մրցման մէջ առաջին հանգիստանայ, պատուոյ մրցանակաւ մը կը վարձատրուի Ուսումնական Խորհրդոյ կողմէ յաւուր հանգիսի պարգեւաբաշխութեան:

- Յօդ. 28. Պատիժներն են,
1. Պատուանիշի կորուստ,
 2. Զբոսանքէ եւ չըլաղայութենէ զրկում:
 3. Հրապարակային յանդիմանութիւն եւ պատժոյ տախտակի վրայ արձանագրութիւն:
 4. Դժգոհութեան նամակ առ ծնողս եւ ընկերակցաց հետ յարաբերութենէ զրկում:
 5. Արտաքսումն ի վարժարանէ:

Յօդ. 29. Երբ ուսանող մը իւր վարուց կամ ուսմանց եւ կամ պարտականութեանց մէջ լծերանայ, պատուանիշի կորուստ կը կրէ: Իսկ եթէ պատուանիշ չունենայ, զբոսանքէ և չըլաղայութենէ կը զրկուի:

Յօդ. 30. Եթէ նոյն ընթացքն հետեւեալ շաբթուան եւս չարունակէ, իւր բոլոր պատուանիշները կը կորսնցնէ, եւ հրապարակաւ յանդիմանութիւն լըսելով, անունը պատժոյ տախտակին վրայ կարճանագրուի:

Յօդ. 31. Եթէ դարձեալ անուղղայ մնայ, գովաշուութեան նամակ մը կ'ուղղուի, առ ծնողսն, և ընկերակցներուն հետ յարաբերութենէ զրկման կը դատապարտուի:

Յօդ. 32. Եթէ այս ամէն ըդգադացողիչ միջոցք ի դերեւ ելնեն, յայտնամ վարժարանին Տնօրէնութիւնը կը տեղեկագրէ

առ թաղ. Խորհուրդն, և այն անուղղայ աշակերտին արտաքսողը կը վճռուի:

ՔՆՆՈՒԹԻՆԵՔ ԵՆ ԱՐԴԱՆԿՈՒՐԴ

Յօդ. 33. Քննութիւնք քառամսեայ և տարեկան են: Քառամսեայ քննութիւնք գրաւոր են և կը կատարուին Տնօրէնի և ուսուցչաց ձեռամբ ի ներկայութեան թաղին կրօնական մարմնոյն և թաղ. Խորհրդոյ: Իսկ տարեկան քննութիւնք կը կատարուին ի ներկայութեան Ուսումն. Խորհրդոյ, կամ նորա կողմէն կարգեալ քննիչ մասնախմբին և Կրթական Տեսչին, ի ներկայութեան Կրօնական ժողովոյ կողմէ կարգեալ ներկայացուցչին, թաղին կրօնական մարմնոյն, Թաղական Խորհրդոյ, ծնողաց և այլ աղագանոց: Սոյն քննութիւններէն յետոյ աշակերտաց ծնողներուն վիճակացոյց կը յղուի իրենց զաւակաց վարուց և ուսմանց վիճակին վրայ: Հարցաքննութեանց ժամանակ, երբ հրաւիրեալ քննչաց և դասատուաց մէջ կարծեաց տարբերութիւն պատահի, աշակերտաց առջև վիճաբանութիւն ընելն արգելեալ է բացառական պէս:

Յօդ. 34. Վարժարանք արձակուրդ կունենան Կիւրակէ և տօն օրերէ զատ, Կադանդին օրը, Ս. Ծննդեան բարեկենդանին օրը, Մեծ բարեկենդանի եօթնեկին վերջին երեք օրերն, Աւագ շաբթուն վերջին երեք օրերը, Սրբոց Թարգմանչաց տօնին օրը, Վեհ. Սուլթանին դահակալութեան տարեդարձին օրը, և Յուլիս 15է մինչև օգոստոս 15:

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԱՐԴԱՊՈՒՐԻՆԵՔ

Յօդ. 35. Առանց Տնօրէնի

դիտութեան և առաջնորդութեան, ոչ ոք կրնայ վարժարանաց ուսումնասիրահներն ու դասարանները մտնել, ի բաց առեալ ազգային վարչութեան անդամներն, որք մի միայն իրաւունք և իշխանութիւն ունին ուսանողները քննելու: Ու է այցելուի ներքի չէ վարժարանին ուսումնասիրահներուն եւ դասարաններուն մէջ ծխել:

Յօդ. 36. Կրթական պաշտօնեայ մը երբ հրաժարիլ ուզէ, պարտի գտնէ 15 օր առաջ գրով հրաժարական տալ տնօրէնին, Հակառակ պարագայի մէջ զեղչ կը կրէ իւր ամսավոյճակի կէսն:

Յօդ. 37. Նախակրթարանաց Ա. և Բ. կարգերուն օրը 4 ժամ դատ կը արուի, իսկ Գ. Դ. Ե. և Զ. կարգերուն 5 ժամ: Գարնան և ամառը կէս օրին 2 ժամ, և աշնան ու ձմեռը մէկ ու կէս ժամ ճաշով, զբօսանքով և մարմնական կրթութեամբ կ'անցունեն:

Յօդ. 38. Մէն մի դասի աւարտմանէն յետոյ 10 վայրկեան հանդիստ կը տրուի ուսանողաց, որոնք նոյն միջոցին կը հոգան նաեւ իրենց ընական պէտքերն:

Յօդ. 39. Թաղական Խորհուրդք և վարժարանաց տնօրէնք և բնդհանուր դատ իարակը պարտաւոր են սոյն ներքին կանոնադիր ճշդէ գործադրել, և յատուկ շրջանակներու մէջ առնելով, աշակերտաց և դաստիարակաց վերաբերեալ մասն ուսումնասիրահներու մէջ ուսուցչաց վերաբերեալ մասը դասարաններու մէջ, իսկ տնօրէնութեան վերաբերեալ մասն տնօրէնութեան սենեկին մէջ կ'ախել:

Սոյն կանոնադիրն տնօրէնի գործադրութեան պատասխանատու էն տնօրէնի եւ զատկարարի:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ՄԻՄՈՆ ԳՍԲԱՄԱՃԵԱՆ
ՀԱՅԻՔԱԾՈՑ

Ընտիր գրութեանց Ազգային և օտար Մատենադարաց արձակ եւ ուսումնաւոր

Ամեն ընտիր գործ՝ իր կեղծը շուտով կունենայ:

Սիմոն Էֆէնտիի զորմին ալ կեղծն ելած է կրօնի և այս պատիւ մէջ անշուշտ հեղինակին եթէ ոչ շահ մը:

Սիմոն Էֆէնտիի հաւաքածոյն երկու մասերէ կը բաղկանայ, Առաջին մասը կը բովանդակէ դիւրին և ամբողջ հասունածներ, պատմական, նկարագրական գործեր, առակներ և ինչ. Գինն է 3 դահեկան:

Իսկ Բ. մասին որ առաջնոյն կրկինն է ու մեծագիր, կը պարունակէ մեծ մասամբ անտիպ գրութեան, գրագիտական գրականութիւններ, 35 Հայ հեղինակաց հակիրճ կենսագրութիւններ, առածներ, բարոյական իմաստներ, բառագիտական ծանօթութիւններ, և ինչ. Գինն է 7 ու կէս դահեկան:

Կր վաճառի Մարդարեան գրատունը և ամեն Հայ գրավաճառաց քով:

ԱՐԱՍԵՂ Ե. ԷՆԻՔԻՐՃԵԱՆ

ՏԱՐԵՔ ՄԱՅՐԵՆԻ ԼԵՂՈՒԻ

Ա. Լ. Բ. Տարի

Մանկավարժական նորագոյն մէթոտով պատրաստուած ընտիր գործ մ'է, ուր աշակերտն այրուրենէն վերջ, պիտի ուսանի պարագիծներ կազմել եւ խօսակցել: Իսկ Բ. մասն կը պարունակէ իւրաքանչիւր դասերու բառերն, հարցումներ, հրահանգներ, շարադրութեան վարժութիւններ, բերականական ինչ ինչ պարզ անդեկութիւնք, ուղագրութեան եւ գիտութեան

վերաբերեալ գիտելիք, հանրութիւն, առածք, բարոյական պատմութիւններ, եւ գրավարժութեան ձեռագիր՝ օրինակներ:

Առաջին հատորին գինն է 2 և Բ. հատորինն է 3 զրուշի ժախուի բայր գրավաճառաց քով, կեդրոնատեղին է Գրավաճառաց գրատունն:

ՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԴՈՐՈՆԱԿԱՆ

ԵՐԿՐԱՅԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՏԱԼՆԵՍԻ ԴՈՒԹԵԱՄԱ

Աղիտաստիւթեաց

ՂԱՂԱՆ Ս. ԱՅԶԱՐԱԳԵՏԵԱՆ

Սոյն երկրաչափութիւնն ծանօթ չափագիտաց կողմէ հրապարակաւ գնահատուած իբրեւ յարմարագոյն դասագիրք աղագային վարժարանաց համար և որ ցարդ 8 դահեկանի կը վաճառուէր, այժմ 0/0ին 25 զեղչով, այն է 6 դահեկանի վաճառուի բոլոր գրավաճառաց քով:

Կեդրոնատեղին է Բ. Մ. Գ. դահեկանի գրատունն, Չաքմաղ ճէլար Խօզուշ, փռան կից, թիւ 10 օրինակէ աւելի առնող համար 0/0ին 45 զեղչ:

ՀԵՂԻՆԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ԳԵՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԼԵՂՈՒՆ

Երկրաչափութիւնն հատոր 1 և 2 Կորոնն Հրամանատարը 1 և 2 Լեղ մամուլ Յիմար Յիմարեան կը վաճառի բոլոր գրավաճառաց քով:

ՏԱՐԵՔՈՒԹԻՒՆ ՍԱՐԵՍԱՆ

—(4)—

ԹԵՐԹՈՆ ՀԱՅԹԵՆԻՔԻ

ԼՈՒԻ ԺԱՔՈՒԹ

ԹԻԱՊԱՐՏԻՑ

ՎՐԷԺԻՆԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

Խորհրդաւոր սպանութիւն մը

Քանի մը վայրկեան յետոյ, հոգեվարքը հառաջ մը արձակելով, աչերն բացաւ: Թոքը, որ արեամբ չաղախուած էր, մաքրուելով, թոյլ տուաւ զօրեղ շունչ մը առնուլ, բայց միեւնոյն ժամանակ վրիպալից արիւն մը երկուցաւ վրէժին բերանը: Այս վերջին երեւոյթը տօքթէ-օրին համար ամենէն վտանգաւոր երեւցաւ:

—Շուտ, հարցափորձեցէք, եթէ կարողութիւն ունի պատասխանելու ապա ցած ձայնով ըսաւ:

Հինգ վայրկեանէն տնկենդան գիտի մը պիտի ունենաք:

—Փոքէր, ըսաւ Ոստիկանապետը, հարցումներուս պիտի կրնաս պատասխանել:

Ապահովութեան պետը, գլխի հաստատական նշանով մը, այժմ ըսաւ:

—Քաջարտութիւն, դժբաղդ ֆրոլէրս, չարունակեց Պ. տը Վէրժէն վիճակը այնքան յուսահատական չէ:

—Ժամանակ մի կորսնցնէք, Պ. Ոստիկանապետ, ըսաւ տօքթէօրը ցած ձայնիւ, թերեւս մէկ վայրկեանէն մեռնի, եւ ձեր աշխատութիւնները ի գերեւ ելլայ:

Ֆրոլէր, իւր հիւանդութեան ծանրանալը զգալով, Ոստիկանապետին քաջալերական խօսքերը ժլտական պատասխանով մը մերժեց: Նուաղեալ ականջովից, որը ջերմէն կը փայլէին, կսկծեցուցիչ անձկութեամբ կը բանար ու կը գոցէր, ու աջ ձեռքը ասիւն անդին կը տարուրեթէր, որպէս թէ բան մը կը փնտռէր չորսդին:

—Շուտ, քարետախտակ մը բերէք, զոչեց յանկարծ Պ. տը Վէրժէն, հասկցայ թէ ի՞նչ ըսել կուզէ, խեղճ Փոքէրը, խօսելու անկարող վիճակի մը ենթակայ լինելուն, գերով հասկցնել կուզէ իր միտքը:

Ուրախութեան փայլ մը նշմարուեցաւ վաղեմի ոստիկանին դէմքին վրայ, տեսնելով որ միտքը հասկցած էին: Իւր վիճակին բոլոր ծանրութիւնը կզգար, եւ չէր ուզէր մեռնիլ, գտնէ առանց վրիժառութեան յոյս մ'ունենալու: Ոստիկանապետին հրամանը խկոյն կատարուեցաւ, գործակալ մը քարետախտակ մ'առնելով, հոգեվարքին աջ կողմը կեցաւ, որպէս զի այս վերջինը առանց գժուարութեան կարենայ գրել:

—Սիրելիս Փոքէր, ոճրագործը կը ճանչնա՞ք դուք, հարցուց Պ. տը Վէրժէն:

Հաստատական նշանով մը այժմ պատասխանեց, եւ շատ դժուարութեամբ, մատիտը ձեռքը առաւ եւ երկնցուց տախտակին վրայ, զոր Պոստէ գործակալը իրեն կերկնցունէր:

Այս քստմնեցուցիչ տեսարանը

ամենուն սիրտը թաղծիւ սպառեց: Փոքէր ու ժառանգաւ վիճակ մ'ունէլ գրելու կարող պիտի ըլլար արդեօք...

Տօքթէօրը նորա այս յուսահատական վիճակը տեսնելով, քանիցս կ'ստոնէր տուաւ նմա ազիւ սրտակ մը Փոքէր սխափեցաւ խկոյն, եւ մեջանք բրաւ սեւ տախտակին վրայ մատիտը շարժելու, եւ հաղիւ կը ցաւ գրել երկու ձեւաւոր գրեր: Տէ. Ոստիկանապետը իրարու քրտուած այս երկու տառերէն բոմբ չի հասկցաւ, վստն զի դժբաղ Փոքէր, որ շնչադուր եւ սպառաւաղ պահ մը կանկ տուած էր վրաստին մատիտը տախտակին վրայ գրաւ, եւ ամեն ջանք ի գործ դրաւ գրելու համար անունն այ մարդուն որ զինք վատաբար պիտի Լորած էր... սովայն արտոս, մեհը իւր սրտոսն ի գլուխ կը հանէ առանց այս գերագոյն սիրտանդ նորա շնորհելու:

(Շարունակելի)

Մասնագէտ և քաջահմուտ ուսուցչաց նորանոր լաւելմամբ, սնորհնութիւնս, ներկայ տարե- չըջանի առթիւ, իւր վարժա- րանն առաւել փայլուն և նա- խանձելի դիրքի մը վերածելով, յուսալից է թէ պատուարժան ծնողք, թէ աստ և թէ ի դա- ւառս, պիտի բարեհաճին վերս- տին իւր աշակերտ խնամոց յանձ- նել իւրեանց դաւանութիւնն որոց բարեւոք դաստիարակութեան և բարոյականի անվճար պահպան- ման համար ամեն ջանք ու ճիգ չպիտի զլացուին:

Աւելի ընդարձակ տեղեկու- թիւններ ստանալ փափաքող մե- ծարող ծնողք և պաշտպանք, կը հրաւիրուին դիմել սնորհնու- թեանս որ պատրաստ է սիրայո- ժար ընդունելու զիրենք ամեն օր իւր վարժարանին մէջ ի Գում- ղաբու, Պատրիարքարանի փո- ղոց:

Հիմնադիր—Տնօրէն
Տ. Մ. ՄԻՐՈՒՃԱՆԵԱՆ

15 Օգոստ. 1890
Կ. Պոլիս

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒԻՆԵՐ

Սարխէի աստիճան տրուեցաւ, Հոգեւոր նախնական դատարանի գործադիր պաշտօնակա Րիզա Է- ֆէնտիի և Գիւսի կառավարչու- թեան թարգման Քլաթօն Էֆ. Ի. Բ. կարգի Օսմանիէ պատ- ուանչան տրուեցաւ, Հօրանի հը- րամանատար Միրելիվա Մէմուհ Սուլթան Զուլի պէյի:

Բ. կարգի Մէհմետիէ՝ սպա- րապետութեան հաւաքիչ յանձ- նաժողովոյ նախագահ գնդապետ Մուսթաֆա Նուրի պէյի:

Գ. կարգի Օսմանիէ սպայա- կոյտի տեղակալ գնդապետ Ֆէթ- հի պէյի:

—Նախարարաց խորհուրդն՝ երէկ իւր սովորական նիստն ը- նելով, կարեւոր խնդրոց խորհըր- դակցութեամբ դրոշմեցաւ: Մախ- սուէի վարչութեան դեր—տնօ- րէն Սամի պէյ, որ ինչ ինչ ծա- նօթութիւններ տալու համար հրաւիրուած էր, պահ մը ներ- կայ գտնուեցաւ նախարարաց ժողովոյն:

—Արտաքին գործոց նախա- րարութեան խորհրդական Վսեմ. Յարութիւն փաշա, երէկ Բ. Գըռ- նէն Կայսերական պալատ կոչ- ուեցաւ ուր աշխատեցաւ Վսեմ. Սիւրէյա փաշայի հետ:

«Լէվանդ» կ'կարծէ թէ սոյն երկու բարձրաստիճան պաշտօ- նատարք քաղաքական կարեւոր խնդրոյ մը վրայ խորհրդակցեցան:

—«Թարիք» կը լսէ թէ կայ- սերական չորրորդ զօրաբանակի հրամանատար Զէքի փաշա, ասի- ական դաւառաց զինուորական շրջանակները քննելու հրաման ըս-

տացած է, և, Ն. Վսեմութիւնն, անցեալները Մուշ երթալով, ինչ ինչ լինութիւններ կատարելէ յետոյ Բաղէշ դնուած է ուսկից Վան պիտի երթայ:

—Պետական խորհրդոյ ան- դամ Էքրէմ պէյի նախագահու- թեամբ յանձնաժողով մը կազ- մուած է, որ պիտի դրաղի գաւա- ռաց բանտերուն կանոնաւորու- թեան և բարեկարգութեան խնդ- րով:

—Յունաց Պատրիարքարանի Կրօնական և Խառն Ժողովներն իրենց նախընթաց օրուան նստին մէջ, Եպարքոսական վերջին Թէգ- քէրէի պատասխանն յանձնեցին այն յանձնաժողովոյն, որ ասկից առաջ տրուած պատասխանադիր մը պատրաստած էր:

—Օգոստոս 13ին եւ 14ին ձիտաէի մէջ հնտախտէ 27 եւ զանազան ակտերէ 5 մահեր պա- տահած է: Մարտին մէջ օգոս- տոս 3ին հնտախտի 2 դէպք և 1 մահ պատահած է: Մէքրէի մէջ որ և է դէպք պատահած չէ:

—Երէկ ծանուցինք թէ Գեր- մանիոյ և Թուրքիոյ միջև նորո- դեալ առևտրական դաշնագիրն ստորագրուած է: այս առթիւ Թարիք կը ծանուցանէ թէ մաք- սատան հետ գործ ունեցողներու աւելի դիւրութիւններ մատու- ցանելու համար ինչ ինչ կարեւոր տնօրինութիւններ ձեռք պիտի առնուին:

—Առևտրական վերանորոգե- լի դաշնագրոց նկատմամբ խոր- հրդակցելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովն երէկ ի նիստ գումարեցաւ Գուլումեհան Վը- սեմ. Պետրոս Էֆ. Ի. Խան մէջ ի Բերա, ընդ նախագահութեամբ Վսեմ. Յարութիւն փաշայի:

—Իերայի կառավարչի Հիւ- սէյին Հասիպ Էֆ. մի քանի օրէ ի վեր հիւանդ ըլլալով՝ չէ կըր- ցած իւր պաշտօնատեղին եր- թալ:

—Օսմ. նոր արժեթղթոց առ- ժամանակեայ ստացագրերն ա- ւարտած ու տպագրուած ըլլալով, երկրական նախարարութիւնն ե- րէկ սկսաւ «Մէհմետեօ» և ներ- քին փոխառութեան արժեթղթ- թոց փոփոխման:

—«Թ. Հադիգաթ» կը գրէ թէ, պատժական վերաքննիչ ատենան, 50 ոսկւոյ տուգանաց և սպարանին փակման դատա- պարտած է Վահրամ Էֆ. Մար- դարեանն, որ առանց հրամանի մի քանի գրքեր տպագրած էր:

Կը լսեմք թէ՝ Վահրամ Էֆ. Մարդարեան Վճռաբեկ ատենին դիմած է:

—«Սէրվէթ» կը գրէ թէ՝ ժողով չ'ըլլայ չընող մաքսային պաշտօնեայք ընդհանրապէս կը նեղեն դաւառացիներն: Նոյն թերթը մաքսային վերատեսչու- թեան ուշադրութիւնը կը հրա- վիրէ առ այս:

—Յուլիս 15ի կիրակի օրն Գարրերդի նահանգին և շրջա- կայից մէջ, երկրաշարժ պատա- հելով 200ի չափ տուներ կործա- նած եւ աւելի կամ նուազ վր- նասուած են:

—Տէյի Նիւզ լրագիրը Գո- սովայի թղթակցէն ստացած տեղեկութեանց համեմատ յօդ- րած մը հրատարակած էր, ո- լով կը ծանուցանէր թէ՝ Գոսո- վայի նահանգին մէջ, բռնու- թիւնք և սպանութիւնք կը պատահին:

Իստիկալի Աւստրիոյ և Հուն- դարիոյ հիւպատոսն Գոսովայի դաւառական լրագրոյն միջոցաւ կը հերքէ Տէյի Նիւզի յիշեալ յօդուածն և կըսէ թէ՝ ինքն բը- նաւ այդպիսի տեղեկութիւն մը տուած չէ իշխալ թղթակցին, թէ այդ տեղեկութիւններն տը- ուող հիւպատոսն ինք չէ և թէ այդ տեսակ դէպքեր պատահած լինելու լուրն բոլորովին անհի- մքն է:

Թ Ո Ք Ա Ի Տ

Թիֆլիսի Նոր-Դար լրագրոյն Գումթայի թղթակցը կը հա- ղորդէ նոյն քաղքին մէջ պատա- հած հետեւեալ դէպքը, զոր կար- տատպեմք իբրեւ հետաքրքիր ինչ:

«Շօրապանի դաւառի Մօրգվ գիւղում երկու տարի սրանից առաջ թուրքեր բորբոքու մով հի- ւանդացել էր տեղացի մի Իմե- րէլ աղնուականի 18 տարեկան որդին: Դրան սկսել են տնային զանազան դեղերով բժշկել, բայց հիւանդութիւնը մի տարուոյ մէջ աւելի սաստկացել է, հիւանդը սաստիկ հազում, արին և խուխ է եղել թքում: Յուսահատ ծը- նողները բժիշկներ են հրաւիրում, որոնք հիւանդին մի քանի ան- դամ լաւ դնելուց յետոյ միաբե- րան բացէ ի բաց մերժում են բուժելուց նրանք յայտնում են որ հիւանդի թուրքեր բոլորովին հոտել ու փախել են, ուստի նը- րա կեանքը չափ կարճ է և լաւ կանեն որ հիւանդն ինչ ուղենայ անխտիր ուտեցնեն: Բժիշկների վերջնական պատասխանն ստա- նալուց յետոյ, ծնողները վճռում են հիւանդը պապական ու հայ- րական ուխտատեղերը տանել, բայց հենց նրան անկողնից բարձրացնում են, աւելի է սաստկանում և աւելի է արին թքում: Հիւանդը դարձեալ թաղնում են մահճում: Մի քա- նի օրից յետոյ թուրքախոտի հի- ւանդի մօտիկ աղագական մի աղ- ջիկ երազում տեսնում է մի ան- ծանօթ կին, որ աւոււ է նրան: «չէ՞ որ բժիշկները թուրքախո ու- նեցողներն միշտ իշի կաթ են խմցնում, աւելի լաւ է, մի էլ մորթէք, քերթէք և նրա միսը չափ լաւ եփելով, ապոււնից հի-

ւանդին երեք թէյի բաժակ խը- մեցնէք: այդ դեղը ձեր հիւան- դին կ'օգնէ»: Երազ տեսնող աղջիկը միւս օրը այդ երազը պատմում է հիւանդի ծնողնե- րին, որոնք բոլոր պատմածը կա- տարում են: Եւ թուրքախոտի հի- ւանդ երիտասարդը բժշկոււմ է: Ներկայումս նա բոլորովին առողջ է, ո'չ հազում է և ո'չ արին է թքում, և առաջուա- նից չափ աշխատում է: Բժըշ- կուելուց արդէն ութ ամիս է անցել: Երազն ի բարին կատար- ուեց: Արժէ որ բժիշկներն ուշք դարձնեն այս հանդամանքի վը- րայ:»

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱՆԱԹԻՈՅ ՊՕՐՍԱ

16 Օգոստոս

Գոսովայի Թիֆլիսի քաղքի 20 Ղ. 28	
Վար 20 Ղ. 25	
Գոցուեցաւ 20 Ղ. 25	
այսօր ժամը 4 ին 20 Ղ. 20	
Թահվիլթը Օսմանիէ 57 Ղ. 33	
Երկաթուղի 77 Ֆր. 50 Սն.	
Հոնտա 26 Օգոստ. բաց. 18 Ղ. 27	
Գոց. 18 Ղ. 37	
Բարիք. 18 Ղ. 25	
Գոց. 19 Ղ. 05	

ՍՁԴ

Այս օրուրնէ սկսեալ՝ Հայ- րենիք կը ծախուի նաև ի Բերա կալաթա Սէրայի դիմացը ու շի- տակ ճամբուն վրայ դտնուող բոլոր լրագրագաճառաց խա- նութներն:

ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀԷՆ ՊԱՏԳԱՄ ՄԸ

(Եար. Երեկի թիւին եւ վերջ)

Կերեկի թէ անհամաձայնու- թիւն մը ծագած է Տ. Յովսէփի վարդապետի ու Պ. Թօփհանէլե- րանի միջև, որուն անտեղեակ ենք դժբաղդաբար լաւ մը լու- սաբանուելու համար, որովհետեւ նամակագիրն իշխանապետու- թեանց ու վարչապետութեանց յատուկ կտրուկ երկտողով մը խնդիրը ըստ արժանւոյն չպար- զել և ապագային կը թողու իւր տարրար զայրոյթը լսելի ընել տալու իրաւունքն՝ մինչդեռ այժմ ալ որ և է արդեւ չկայ այս մասին: Նոյնպէս կը յարէ թէ «մանրամասնութիւնը հաղորդը- ուած են կեդրոնական վարչու- թեան»: Եթէ այս առ այժմ ան- ծանօթ մանրամասնութեանց ի- րադէկ ըլլամք անշուշտ այն ա- տեն խօսելու առթիւ պիտի ու- նենամք, միայն թէ կը շուարիմք որ ինչպէ՞ս գործ մը որում նոյն և ինչն Պ. Թօփհանէլեան այն- քան անձնուէր փափաքող եղած էր՝ այսպիսի կարճ միջոցի մէջ «տարօրինակ» հանգամանք մը կ'զգենու: Մատուան մը շինու- թեան գործն ինչ տեսակէտնե- րով տարօրինակ է արդեւ...:

Տ. Յովսէփի վարդապետ երբ յԱմերիկա հոգեւոր հովութեան

կոչուեցաւ, առանց զանազան առարկութիւններու ու նկատումներու փութաց իւր պաշտօնատեղին, և անկից ի վեր, բոլոր նոր աշխարհի Հայ գաղթականաց կրօնական զգացումներն արծարծելու բաւական օգնելէ զատ, օտարաց առջև ալ պատուաւորապէս ներկայացուց Հայ եկեղեցին, ինչպէս յայտնի է «Արեւելքի» և «Փոքնիկի» մէջ գլխաւորաբար՝ Պ. Թօփհանէլեանի և իւր բարեկամներու կողմէն գրուած նամակներէն, ու Ամերիկեան թերթերէն արտատրուող հատուածներէն։ Այսչափ կարճ միջոցի մէջ ձեռք բերուած արդիւնքն, և Սարաճեան վարդապետի իւր համեստ շրջանակին մէջ բոլոր ձեռնարկութեանց արժանաւոր գնահատումն, կը յայտնեն թէ Ամերիկեան Հայերն անտարբեր չեն իրենց եկեղեցւոյն և կրօնին նկատմամբ, բայց այդ զգացումն արթնցնելն ալ ոչ ապաքէն ճարտարութիւն մ'է։

Սուրբ է որ Պ. Թօփհանէլեան Կաճառ Հայկական անուն ընկերակցութեամբ աշխատած է ըստ բաւականի, դաւառացի հայերուն չմոռցնելու իրենց եկեղեցին և ազգն, բայց երբ որ և է մէկը նկատումներ կը դնէ իւր գործոց մէջ և այսօրուան պաշտածն վաղը կը քանդէ անխնայ, կասկածելի կըլլայ այդպիսին։ Մեր խղճի համոզման առջև կ'արդարանայ Տ. Յովսէփ վարդապետ Սարաճեան, և հարկ չկայ ըսելու թէ եկեղեցւոյ պայծառութեան համար իւր ըրած ջանքերն գնահատելի են, և եթէ նոյնն է նպատակն զոր կը կեդծէ Պ. Թօփհանէլեան, պարտ էր գործակցիլ իրեն, փո-

խանակ «ամեն յարաբերութիւն խղերու իւր հետ»։ Նամակագրին իւր ամերիկայի հայոց ընդհանուր ներկայացուցչի դերն նուիրագործելու համար, նամակին վերջ կուտայ ըսելով «Կաճառ Հայկականն ալ ևս գոյութիւն չունի Ուսթըրի մէջ»։ Ընթերցողաց կը թողուի՞ գնահատել յիշեալ տողերու կարեւորութիւնն և ոգին, և մեր պատասխանն կը վերապահեմք, մինչև որ երկու կողմանց առարկութիւնն լսուի, կամ ձեռնհաս մարմինն ստուգութիւնն երեան բերէ, վասնզի օրէնքն և արդարութիւնն չեն ներեր բնաւ՝ մէկ կողմի փառերուն վրայ միայն հիմնուելով խնդիր մը դառնել ու վճռել։

Մ.

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱՆԻՔԻՆԻՔ

ԲԱՐՍԵՂ Ե. ԷՆՔՍԵՐՃԵԱՆ

ՏԱՐՈՒՔ ՄԱՅՐԵՆԻ ԼԵՋՈՒՒ

Ա. Ե. Բ. Տարի

Մանկավարժական նորագոյն մէթոտով պատրաստուած ընտիր գործ մ'է, ուր աշակերտն այբուբենէն վերջ, պիտի ուսանի գաղափարներ կազմել եւ խօսակցիլ, Իսկ Բ. մասն կը պարունակէ իւրաքանչիւր դասերու բառերն, հարցումներ, հրահանգներ, շարադրութեան վարժութիւններ, քերականական ինչ ինչ պարզ տեղեկութիւնք, ուղղութեան եւ գիտութեան վերաբերեալ գիտելիք, հանելուկք, առածք, բարոյական պատմութիւններ, եւ գրավարժութեան ձեռագիր՝ օրինակներ։

Առաջին հատորին գինն է 2,

և Բ. հատորինն է 3 զրուշի կը ծախուի բայր գրավաճառաց քով, կեդրոնատեղին է Գովաֆեան գրատունն։

ՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ

Երկրաչափութիւն

ՏԱԼՍԵՄԻ ԴՈՒԹԵԱՄԲ

Աշխատարեաց

ՎԱՆԱՆ Ս. ՀԱՅԱՐԱՊԵՏՅԱՆ

Սոյն երկրաչափութիւնն որ ծանօթ չափադիտաց կողմէ հըրապարակաւ գնահատուած է իբրեւ յարմարագոյն դասադիրք աղգային վարժարանաց համար, և որ ցարդ 8 դահեկանի կը վաճառուէր, այժմ 0/0ին 25 զեղչելով, այն է 6 դահեկանի կը վաճառուի բոլոր գրավաճառաց քով։

Կեդրոնատեղին է Բ. Մ. Գօղաճեանի գրատունն, Չաքմագճըլար եօգուշ, փռան կից, թիւ 35 10 օրինակէ աւելի առնողին համար 0/0ին 15 զեղչ։

ՀԵՂԻՆԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ՊԵՐՈՒՐԵ ԵՍ. ԱՄՈՆՃԵԱՆԻ

Ղրշ.

Երկրաչափութեան 2 հատոր 15 կորտոն Հրամանատարը 1 » 5 Օրիորդ Պէլի Պրաուն 1 » 5 Ընդ մամլով «Յիմար Յիմանպետը» կը վաճառուի բոլոր գրավաճառաց քով։

ՎԵՐԵԼՔ ՅԱՐԱՐԱՏ

Հեղինակ՝ ՃԵՏՄ ՊՐԱՅՍ

Թարգմանիչ Գ. Յ. ՓԱՓԱՋԵԱՆ

Գ. Ճէյմս Պրայսի Տեղագրական, Աշխարհագրական և Ուղե-

գրական այս ընտիր գործը մաքուր աշխարհագրաբար թարգմանած է Իզմիրի Ուսումնական Խորհրդոյ Ատենապետ Գարեգին էֆ. Փափաղեան, Գին չորս զրշ. կեդրոնատեղին է Չարդարեան գրատունն։

ՊԱՐՏԷՉ ՀԱՅ ՄԱՆԿԱՆ ԿԱՄ

Դիւրըմբռնելի եղանակ ընթերցանութեան աշխատասիրեաց Լեոն Ռ. Շէրիմեան։

Գին 2 զրուշ

Սոյն գիրքն վաւերացած է Ուսումնական Խորհուրդէն, եւ ձօնուած է Ազնուաշուք Էսաեան Յովհաննէս և Մկրտիչ Հարապատաց անունն։

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Պաշտամանց եւ կրօնական

արարողութեանց

Հին եւ նոր ազգաց

Գրեց, ԽՈՐԷՆ ՆԴԻՍԿ. ՄԻԹԱՐԵԱՆ

Գին 6 զրուշ

Ո՞վ չուզեր գիտնալ հին և նոր ազգաց կրօնքը, անոնց պաշտամունքն ու կրօնական արարողութիւններն և թէ ի՞նչ է Յունաց և Հրովմայեցւոց դիցաբանութիւնն, ի՞նչ քրիստոնէութիւնն, ի՞նչ են արեւելեան և արեւմտեան եկեղեցիք և ի՞նչ են տարբերութիւնք հայկական յունական և պապական եկեղեցեաց։ Ի վերջոյ տեղեկութիւնք Հայոց կաթողիկոսութեան հաստատման և արդի վիճակին վրայ։

Կը վաճառուի բոլոր գրավաճառաց քով։

ՑԱՊԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍԱՐՃԵԱՆ

—(10)—

ԹԵՐԹՈՆ ՀԱՅԹԵՆԻՔԻ

ՓՈՂՈՑԻ ՏՂԱՆ

Գ.

Կամայ ակամայ համակերպիլ պէտք էր։ Հարկ եղաւ Պ. Մարքը կոչել, մանուկը ինծի վերադարձը նել տալու համար։

Ահա այն ատեն, առաջին անգամ լինելով, ճշմարտութիւնը յայտնուեցաւ։ Կեղծ դպրոցականը վար առաւ երեսէն զիմակը որով երկար ատեն ծածկուած էր, եւ իրեն ո՞վ ըլլալը ծանօթացուց, եւ թէ ի՞նչ պէս կարողացած էր զիս հրապուրել, մանրամասնօրէն բացատրեց, ու ըսաւ թէ իւր պսակեալ կինը զաւակ չունենալուն համար փոքրիկ կասթօնը իր քով պահել ուզեց։ Իւր

ծախքով պիտի մեծցնէր զայն, պէտք եղած կարենոր խնամքներ տալով եւ թէ օրին մէկը, իւր անուան եւ տոացուածոց ծառանգորդ պիտի կարգէր։

—Միթէ այս կարգադրութիւն հարկւրապատիկ լաւագոյն չէ՞ր, ըսաւ թէ քեզի եւ թէ անոր համար, քան այն կեղակարծ եւ տաժանելի վիճակը զոր պիտի ունենար ձերքովը մնալով։ Արդ ժամնի, խորհէ ու գատէ, ճշմարտութեան բարի մայր մը եղեր, եւ հաւանք առաջարկութեանցս։

Ահա այն ատեն հնարեց այս կեղծ լքման պատմութիւնը եւ գործադրեց զայն ձմեռնային գիշեր մը, այն վայրկեանին ուր դուք եւ նա գիմակաւոր դուրս կեցնէիք Օրերայի պարահանդէսէն։

Կրնաք երեւակայել տիկին Մարքիւնի, որ այս մասին առաջին պատասխանս արտասուել եղաւ։

Գին ինձ խեղճ զաւակս կենաց երկու հակառակ պատկերները, որք այնքան տարբեր էին իրարմէ եւ վերջացուց իւր գիտողութիւնները հաստատական ձայնով մը ըսելով, Ժաննի, այս տղան որուն պաշտպան կը կանգնիմ, որչափ որ քուկդ է, իմս ալ կը համարուի, ուստի պէտք է որ զայն ինձ յանձնէք։ Ահա, այսպէս յանձն առաւ այս զոհողութիւնը տիկին Մարքիւնի։

—Պարոն տէ թիլիէոք տեսա՞ք վերստին, ըսաւ Մարթիլո։

—Գ. Մարքի համար, կըսէք։

—Անտարակոյս պարոն Մարք տէ թիլիէոք ըսել կուզեմ։

—Այո՛, տեսայ զայն անգամ մ'ալ, Գրեթէ երեք չաքաթ կայ, ինձմէ խոյս կուտար եւ կը գտնէր իմ խուղարկութեանցս հետքը, բայց հակառակ իւր ամենազգօն զգուշութեան յաջողեցայ օր մը պատահիլ իրեն։ Գրեթէ տիկին թէ ինչ էր ամենամեծ փախաբան զաւակս տեսնել, եւ համարուել, անոր ականջին իւր մօր անունը փախալ։

Մարքիւնի հետ այդ կարճատեւ

տեսակցութեանս պահուն յաճախ այս երազած երջանկութեանս վրայ խօսեցայ, որուն գործադրութեամբը գրաւուած էր միտքս։

Մարքիւնը իւր խորամանկութեամբ պատասխանեց ինձ, մի զայրանար, համբերէ քիչ մը, Բայց իրեն երկու բան ցոյց տուի այսինքն թէ իմ մայրական զգացմունքս զքու պէջով սպասելու կարողութիւնը չուների։ Անտարակոյս վախճալով ապրտամբութիւններէ, զորս կարող էի ընել, ըսաւ ինձ։

—Ժաննի, գիտե՞ս որ քեզ կը սիրեմ, գիտե՞ս նաեւ որ կանայն մէջ միայն քեզ սիրեցի։

—Իրա՛ւ կըսէք, տիկին ըսաւ Մարթիլո այդպէ՛ս պատասխանեց ամուսինս։

(Շարուհակէի)